

Kylähistoria vei kirjoittajansa arkistoihin ja porinatuokioihin

» Tuija Järvelä-Uusitalo
» li

Iläinen **Pertti Huovinen** ei epäroinyt, kun Pohjois-lin kyläyhdistys ry kysyi häntä reilut neljä vuotta sitten Pohjois-lin kylähistorian kirjoittajaksi.

– Lupauduin innostuneena, koska pohjoissiläläisenä minulla on tähän henkilökohtainen mielenkiinto, oikeastaan yhdenlainen velvollisuuskin. Ajattelin, että jos minä en tätä tee, ei sitä tee kukaan muukaan, Huovinen sanoo juuri painostettujen kirjalaatikoiden äärellä.

Kylähistorian kirjoittaminen vei Huovisen aluksi kirjallisten lähteiden äärelle.

– Luin maakuntahistoriaa, Suur-lin historiaa ja muuta kirjallisuutta vanhimmaasta päästä. Sen jälkeen istuin päiväkausia eri arkistoissa, Huovinen kertoo.

Kun arkistojen kätköt oli koluttu, olivat vuorossa haastattelut. Huovinen on tehnyt kirjaa varten nelisen-

kymmentä isompaa haastattelua ja käynyt lukuisia pienempiä keskusteluja.

– Kyläläisten luo oli helppo mennä nauruhin kanssa haastattelun tekoon. Ihmiset ovat tuttuja, joten asukkaat oikein odottivat, milloin tulen. Monet ovat yksin asuvia vanhuksia, joten heidän luonaanhan tuli kylälästelyä sitten koko päivä, Huovinen sanoo.

Kyläläisten kuvia talteen

Ennen haastatteluja Huovinen rajasi tarkkaan aiheen, mitä haluaa kultakin haastateltavalta tietää.

– Valitsin kunkin haastateltavan kanssa täsmällisen aiheen, jotta sain tallennettua mahdollisimman monipuolista tietoa. Haastateltaviin sattui monia hyviä ker- toja, joiden tarinat elävöit- tävät historian tietoa. Pitää kuitenkin muistaa, että olin tekemässä historiankirjaa, eikä pelkästään tallenta- massa tarinoita. Jos tarinoi- ta haluaisi tallentaa, löytyi-

si niitä esimerkiksi uitoista ihan oma kirjallinen.

Pertti Huovinen saattoi monin paikoin tukeutua myös omiin ja isänsä muis- toihin.

– Oma muistini yltää 1950-luvulle, isäni 30-luvulle. Isällä on hyvä muisti ja hän on hyvä kertomaan asioista.

Huovisen kerätessä talois- ta tarinoita, kulkivat puo- lestaan kyläyhdistyksen pu- heenjohtaja **Anita Sievänen** ja hallituksen jäsen **Aune Olkonieni** talosta taloon keräämässä vanhoja valoku- via, joista osa kuvittaa nyt julkaistua kirjaa.

– Kaikki kuvat eivät tie- tenkään mahtuneet kirjaan, mutta **Jorma Kauppi** on tallentanut kyläläisten ku- via digitaalisesti myös mah- dollista myöhempää käyttöä varten, Olkonieni kertoo.

Pohjois-lillä värikäs historia

Vaikka kyseessä on Pohjois-lin historia, puhutaan kirjan alkupuolella koko lin ja ko-

ten oman kylän menneisyy- den penkominen oli hänelle mieluinen tehtävä. Muiden kyläkirjojen kirjoittaminen ei kuitenkaan kuulu hänen suunnitelmiinsa.

– En tunne muita kylä, ei- kä minulla ole niitä kohtaan lukkanirakkautta. Muilta kyliltä löytyy toivottavas- ti omat historiankirjoitta- jansa.

ko Suomen historiasta, kos- ka kylän kehitys ei poikkea muusta listä.

Kirjassa käydään läpi muun muassa Pohjois-listä lähtöisin olevia valtakun- nallisia merkkienkilöitä, kerrotaan koulun historia ja luodaan katsaus alueen järjestöihin. Pohjois-lissä si- jaitse muun massa lin ensim- mäinen työväentalo. Huovi-

nen sanoo, että muutoinkin Pohjois-lillä on värikkää- pi historia kuin Haminalla.

– Hamina oli merkittävä kauppapaikka, mutta Pohjois-lissä asui merkkihen- kilöitä ja värikkäitä persoo- nia. Täällä asui paljon virka- vallan edustajia.

Pertti Huovinen on ollut kiinnostunut historiasta ai- van pikkupojasta lähtien, jo-

Pohjois-lin historia julkaistiin

Pohjois-lin historiategos jul- kaistiin lauantaina 1.7. Teok- sessa on 402 sivua ja sen on kirjoittanut iläinen histo- rioitsija Pertti Huovinen.

– ”Meidän Pohjois-li, Pohjois-lin kylähistoria” -nimisen teoksen rahoitukseen osallis- tuivat Valto Pernun säätiö ja Museovirasto.

Kirjoitusprojekti käyn- nistyi 2012, kun Pohjois-lin kyläyhdistys täytti 25 vuot- ta. Silloin päätettiin historia- teoksen julkaisemisesta, kun yhdistys täyttää 30 vuotta.

Huovinen mukaan kirjoj- tustyö oli vaativa prosessi.

– Kaikki tieto piti hankkia kirjoista, vanhoista sanoma- lehdistä, arkistoista ja vähän uudemmat tiedot ihmisiä haastatteleamalla, hän ker- too.

Teos käynnistyy varhais-

historiasta. Varhaisimmat merkinnät Pohjois-listä ovat 1400-luvulta, jolloin paikka- kunta mainittiin erään oi- keusjutun yhteydessä. Tuol- loin muuan pohjois-iläinen talonpoika kärkeäji Naanta- lin luostaria vastaan.

Sen jälkeen ensimmäis- ten historiatietojen jälkeen sattui ja tapahtui: Venäläiset mellastivat, tappoivat ihmisiä ja polttivat taloja, nälkä- vuodet niittivät kansalaisia ja saksalaiset sodan aikana tekivät omat tekonsa.

Vuoteen 1840 lijoen yli kuljettiin lautalla Haminasta Veijolaan. Rautatiesilta ra- kennettiin 1903 ja nykyinen nelostien silta rakennettiin 1958.

Pohjois-lissä on ollut li- monaditehdas, työväenta- lolla katsottiin elokuvia ja

sotien jälkeen paikkakunta vilisi lapsia. Viimeisimmät maininnat kirjassa ovat tämän vuoden keväältä, ja tuoreet pohjois-iläiset kun- nanvaltuutetut saatiin mu- kaan teokseen.

Haasteellisinta Huovisen mukaan oli rakentaa aineis- ton pohjalta yhtenäinen tari- na kirjaksi.

– Tein nelisenkymmentä haastattelua. Lisäksi minul- la oli apunani Ilkka Tepon arkeologiset tutkimukset ja oman isäni muisti. Hän täyt- tää ensi kuussa 92 vuotta, mutta muisti on terävä ja ta- rinankerrontakyky on hyvä, Huovinen kertoo.

Kirjasta on otettu 300 kappaleen painos. Näistä yli 200 on jo varattu. JR

Pertti Huovinen kirjoitti Pohjois-lin historiategoksen.